

Obrazloženje umjetničkog savjetnika o odlukama o donošenju liste prioriteta i raspodjeli sredstava prema Javnom pozivu za poticanje audiovizualnih djelatnosti i stvaralaštva u 2023. godini, u kategoriji poticanja filmskih koprodukcija s manjinskim hrvatskim udjelom (prvi rok: 11.01.2023.)

Bojan Kanjera, umjetnički savjetnik za filmske koprodukcije s manjinskim hrvatskim udjelom.

Na prvi rok *Javnog poziva za poticanje audiovizualnih djelatnosti i stvaralaštva* u 2023. godini prijavljena su 43 projekta. Od ukupnog broja prijavljenih, u razmatranje je ušlo njih 41, dok dva nisu ušla u razmatranje, budući da nisu zadovoljila uvjete *Javnog poziva*.

Promatrano s obzirom na vrstu filma, najviše prijavljenih dolazi iz kategorije dugometražnog igranog filma, ukupno 29 (17 dugometražnih igranih filmova i 12 debitantskih dugometražnih igranih filmova). Za dugometražnim igranim filmovima slijede dugometražni dokumentarni filmovi sa sedam prijava te kratkometražni igrani filmovi zastupljeni sa sedam prijava. Od ukupnog broja prijava, sedam filmova je prijavljeno u fazi postprodukcije – jedan debitantski dugometražni igrani, dva dugometražna igrana, tri dugometražna dokumentarna te jedan kratki igrani film, pri čemu jedan od tri dugometražna dokumentarna nije ušao u razmatranje.

Vrsta audiovizualnog djela	Broj prijavljenih
debitantski dugometražni igrani film	12
dugometražni dokumentarni film (od 60 minuta)	7
dugometražni igrani film	17
kratkometražni igrani film	7
Grand Total	43

Promatrano s aspekta države iz koje dolazi glavni producent, najviše je prijavljenih iz Republike Srbije (16), za kojom slijede Slovenija (9) i Bosna i Hercegovina (5), dok su sve ostale države zastupljene s 1-2 prijave. Na ovom su roku prijavljeni projekti iz 13 država, jednako kao i na zadnjem roku prošle godine.

Država	Broj prijavljenih
BiH	5
Češka	1
Cipar	1
Crna Gora	2
Grčka	2
Italija	1
Njemačka	1
Poljska	1
Rumunjska	2
S.Makedonija	1
Slovenija	9
Srbija	16
Turska	1
Grand Total	43

Kriteriji za predlaganje projekata za sufinansiranje temelje se na:

1. Cjelovitosti i dorađenosti projekata u kreativnom smislu, s obzirom na scenarij i redateljski koncept;
2. Ocjeni financijske izvedivosti te predstavljenog distribucijskog potencijala projekta, s obzirom na produkcijski paket i producentov plan promocije i distribucije;
3. Aktualnim financijskim mogućnostima Hrvatskog audiovizualnog centra za financiranje projekata.

Filmovi predloženi i odobreni za sufinansiranje proizvodnje:

1. Dugometražni igrani film *U sjeni rogova* (Srbija), hrvatski producent *Kinorama d.o.o.*, 80.000,00 EUR;
2. Dugometražni igrani film *Pješčana kronika* (Srbija), hrvatski producent *Interfilm d.o.o.*, 60.000,00 EUR;
3. Dugometražni dokumentarni film *A šta sad, a šta tad?* (Srbija), hrvatski producent *Anti-apsurd d.o.o.*, 55.000,00 EUR;
4. Debitantski dugometražni igrani film *Dobra djevojka* (Slovenija), hrvatski producent *Izazov 365 d.o.o.*, 80.000,00 EUR;
5. Kratkometražni igrani film *Kismet* (Slovenija), hrvatski producent *Nukleus film d.o.o.*, 25.000,00 EUR

Ukupni iznos sredstava 300.000,00 EUR

1) Dugometražni igrani film *U sjeni rogova*, Srbija

Autor scenarija dugometražnog igranog *coming of age* filma *U sjeni rogova* (Srbija) je Ognjen Glavonić, koji će ga i režirati. Svakako je važno spomenuti da je Ognjen Glavonić jedan od značajnijih autora mlađih generacija na ovim prostorima, a o čemu svjedoče i uspjesi njegovih prethodnih radova (Teret – Cannes, Cottbus,, Dubina dva – Berlinale).

U svom novome filmu *U sjeni rogova* autor progovara o odrastanju, međuljudskim odnosima i svemu onom što skrivaju naizgled ljupke male sredine. U priči pratimo maturanta Vuka i njegov odnos s najboljim prijateljem Igorom. Njih su dvojica iz seoca u Banatu, te nastoje sa svojim black metal bendom snimiti album. Scenarij je izvanredno napisan i prepun je uvjerljivih dijaloga te konkretnih opisa scena, koji odaju dojam da se Glavonić istinski posvetio ovom projektu, što je dodatno uočljivo i u režijskoj eksplicaciji u kojoj navodi da mu je glavna motivacija bilo njegovo vlastito odrastanje. Tema kojom se autor bavi je relevantna za hrvatsku audiovizualnu umjetnost u kontekstu odrastanja u malim sredinama, što je na neki način univerzalno te propitivanja pozicije supkultura u društvu. Planirano sudjelovanje hrvatskih autora i filmskih djelatnika u projektu je kvalitetno izbalansirano.

Režijska koncepcija je iznimno dobro napisana i, kao što sam već spomenuo, upućuje na autorovo duboko poznavanje teme, što, dakako, ne čudi, budući da on progovara o vlastitom iskustvu. Glavonić je i detaljno razradio čitavu atmosferu filma te načine na koje će postići kontrast između mladih death

metalaca, koji, praveći se opaki i zli, po mnogočemu iskaču iz naizgled idilične sredine banatskog sela, koje skriva mračne tajne iz prošlosti. Imajući u vidu prethodne Glavonićeve radove bez imalo sumnje možemo zaključiti da će i ovdje biti riječ o iznimno zanimljivom i uspješnom projektu.

2) Dugometražni igrani film *Pješčana kronika*, Srbija

Scenarij za žanrovski dugometražni igrani film (povijesni triler s elementima fantastike) *Pješčana kronika* (Srbija) je napisao Pavle Zelić. Zelić je 2013. objavio i istoimeni roman koji ja doživio nekoliko reizdanja. Stevan se sa sinom Lazarom doseli u naselje izgrađeno netom nakon Drugog svjetskog rata. Kao što to obično biva kod preseljenja, ondje ih dočekuju novi susjedi, starosjedioci u zgradi. Međutim, zgrada krije brojne tajne. Scenarij je kvalitetno i zanimljivo napisan te nas do samog kraja drži u neizvjesnosti. Likovi su jasno razrađeni. Ono što je kod ovog filma važno istaknuti je da čvrsto vjerujem kako u regiji kronično nedostaju kvalitetni filmovi ovakvog tipa i žanra. Isto tako važno je spomenuti da je planirani udio hrvatskih autora velik.

Pješčanu kroniku će režirati Petar Ristovski, koji je do sada režirao brojne uspješne (i ne manje bitno - gledane) serije i filmove, kao što su, primjerice, serija i film *Kralj Petar* i *Bilo jednom u Srbiji*. Sama koncepcija je jasno i konzistentno napisana, počevši od motivacije Ristovskog da snimi ovakav film pa sve do promišljanja na koji način da dočara atmosferu pojedinog povijesnog perioda u kojem se film odvija. Sve navedeno predstavlja zanimljiv i autentičan te promišljen „vizual“ filma. Važno je napomenuti da je cjelokupni autorski paket iznimno promišljen i postavljen u čvrstu cjelinu spremnu za realizaciju.

3) Dugometražni dokumentarni film *A šta sad, a šta tad?*, Srbija

Scenarij za dugometražni dokumentarni film *A šta sad, a šta tad?* (Srbija) potpisuje Boris Mitić, autor čitavog niza uspješnih dokumentarnih projekata, poput *Pretty Dyane*, *Doviđenja kako ste? i Slatko od ništa*. Mitićevi filmovi su prikazani na više od 250 festivala, nagrađivani 25 puta i emitirani na 30 međunarodnih televizija. Isto tako ne treba zanemariti činjenicu da je svaki Borisov film potpuno novo audiovizualno iskustvo koje nerijetko pomiče granice dokumentarizma, ali i same forme pripovijedanja. Ova priča predstavlja svojevrsnu odu kreativnom roditeljstvu, a pratimo je kroz likove Feđe, Ksjuše, Nastje i majke, odnosno, Mitićeve obitelji. Kako sam Mitić navodi, ovdje će se raditi o njegovom nastojanju da zabilježi djelić njihova odrastanja u vremenu, uz konstantno propitivanje načela različitih vrsta suvremenog roditeljstva. Što se tiče cjelokupne dokumentacije projekta, smatram važnim istaknuti da su svi dokumenti kvalitetno i iscrpno napisani, čime, između ostalog, daje naslutiti da će ovo biti jedan iznimno zanimljiv projekt, koji će postaviti brojna pitanja vezana uz roditeljstvo. Iz svega navedenog lako je zaključiti da je autor postavio čvrste temelje za upuštanje u proces produkcije te da je spreman za skoriju realizaciju filma. Napomenuo bih da je cjelokupna kreativna i produkcijska dokumentacija na iznimno visokom nivou te sa sigurnošću odskače od velike većine pristiglih prijava.

Govoreći o roditeljstvu, progovaramo o jednoj univerzalnoj temi, koja je prisutna u apsolutno svakom kutku zemlje. Slično je i s pristupima roditeljstvu, međutim, oni se razlikuju od kulture do kulture. U zapadnoj kulturi, čiji smo i sami dio, oni na neki način podsjećaju na odlazak u supermarket u kojem se

nalazimo suočeni s prevelikom mogućnošću izbora pa se tako možemo odlučiti za „helikoptersko“, „tigrasto“, „free-range“ ili „zmijasto“ roditeljstvo, u nadi da će baš taj tip roditeljstva omogućiti našoj djeci da ostvare svoje potencijale. Mitić je odabrao put kreativnog roditeljstva, a ovim filmom želi djelić svog roditeljskog iskustva podijeliti sa svijetom. Uz nadasve univerzalnu temu roditeljstva i odrastanja važno je napomenuti da je planiran angažman velikog broja autora i filmskih djelatnika iz Hrvatske te da je sama priča filma smještena u Zagreb gdje će se film gotovo u potpunosti i realizirati.

Redateljska koncepcija je jasno i precizno napisana te je u njoj istaknuta redateljeva motivacija da snimi ovakav film. Ujedno, ona pokriva sve bitne komponente režijskog pristupa, na temelju čega možemo zaključiti da će ovo biti još jedan u nizu Mitićevih uspješnih projekata. Što se tiče motivacije, kako on sam kaže, svi želimo ostaviti neki trag, međutim, danas ostavljamo previše tragova pa bi želio ostaviti jedan, ali vrijedan. Mitić je pažljivo promislao o svemu što čini projekt te o sinergiji elemenata potrebnih da realizira cjelinu. Iz priložene redateljske koncepcije jasno je da je autor proveo ekstenzivan „istraživački“ rad te da je proces razvoja projekta temeljito i majstorski proveden. Kao i u svojim prethodnim filmovima vidljivo je da autor traga za novim konceptima i koristi podosta neuobičajen pristup pripovijedanja (za dokumentarni film). Također, autor će u dokumentarni film uvesti i specijalne efekte, koji će, kako on ističe, biti iskorišteni kao suštinski element narativa, a ne kako bi se popunile rupe u dramaturgiji.

4) Debitantski dugometražni igrani film *Dobra djevojka*, Slovenija

Scenarij za debitantski *coming of age* dugometražni igrani film *Dobra djevojka* (Slovenija) supotpisuju Urška Djukić i Marina Gumzi. Inače, dosadašnji radovi Urške Djukić ostvarili su zapažene uspjehe na međunarodnim filmskim festivalima. Svakako je važno istaknuti da je Urška Djukić nagrađena nagradom Europske filmske akademije za najbolji kratki film 2022. godine (*Granny's sexual life*). Djukić i Gumzi, iz perspektive tinejdžerice Lucije, u ovoj priči propituju odrastanje u religioznoj sredini te buđenje seksualnih nagona.

Sam scenarij je zanimljivo i kvalitetno napisan, a njegovo propitivanje odrastanja u kontekstu konzervativne sredine ga čini aktualnim, kako u Sloveniji tako i u Hrvatskoj te daleko izvan granica naše regije.

Režiju ovog projekta će preuzeti Urška Djukić, iznimno talentirana mlada slovenska autorica. Sama režijska koncepcija je konkretno i uvjerljivo napisana te pokriva sve elemente od osobne motivacije, preko rada s glumcima do scenografije. S obzirom na cjelovitu i promišljenu kreativnu dokumentaciju popraćenu iznimno kvalitetnom produkcijskom podrškom vjerujem da je film *Dobra djevojka* jedan od kvalitetnijih debitantskih naslova koji nas čekaju u skoroj budućnosti.

5) Kratkometražni igrani film *Kismet*, Slovenija

Scenarij za kratki igrani film *Kismet* (Slovenija) napisala je Iza Strehar, slovenska scenaristica mlađe generacije. Redatelj filma je Žiga Virč koji je uz Izu vrlo temeljito i predano pristupio kreativnoj obradi ove, naoko, „egzotične“ teme.

Strehar nam kroz ovaj scenarij prikazuje kratki isječak života Romkinja u momentu kada one prolaze kroz obred prijelaza, konkretnije, vjenčanje. U priči pratimo odnos dviju sestara, starije Bogdane i mlađe Milene, pri čemu se Bogdana udaje. S druge strane, Milena voli školu i želi se školovati. Osim njih tu su i majka i baka, koje ocrtavaju svojevrsnu suprotnost između starije, izrazito tradicionalne generacije, koju predstavlja baka te mlađe generacije, čiji su se stavovi znatno ublažili, utjelovljene u liku majke. Tu su i prijateljice, koje prate Bogdanu kroz prijelaz.

Redateljska koncepcija koju Virč nudi je kvalitetna i dobro razrađena. Što se tiče samih glumaca, radio bi s naturščicima na što autentičnijim lokacijama te naglašava elemente dokumentarizma u procesu. Ono čega je svjestan jest da se ovdje radi o drugoj kulturi i glumcima koji se ne bave profesionalno glumom pa ističe da će predpripreme zapravo najdulje trajati, budući da će trebati organizirati i radionice glume te provesti dulje vremena u radu s budućim glumcima. Važno je napomenuti da je snimanje filma planirano u Hrvatskoj te je planirano sudjelovanje hrvatskih autora i djelatnika razmjerno veliko.